

1. Onderwerp Sociale Agenda Flevoland

2. Gedeputeerde staten stellen voor:

1. De kaders, zoals opgenomen in het plan van aanpak onder punt 5 in deze startnotitie vast te stellen.

3. Beschrijving vraagstuk

Op 26 maart 2025 hebben Provinciale Staten het [initiatiefvoorstel 'implementatie sociale agenda'](#) aangenomen. In dit statenvoorstel is opgenomen dat het college een Sociale Agenda Flevoland opstelt, waardoor Provinciale Staten de mogelijkheid krijgen om beter sturing te geven op het beleid en uitvoering van de Vitale Samenleving en Brede Welvaart. Deze startnotitie is een eerste stap tot de uiteindelijke sociale agenda.

Bij het opstellen van de sociale agenda hanteren Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten:

- De programmabegroting 2025 en het coalitieakkoord 'Toekomst voor het nieuwe land: Van, voor en door Flevoland' zullen leidend zijn voor de totstandkoming van de agenda.
- We bouwen voort en leggen verbindingen met bestaand beleid, waaronder Beleidsplan Recreatie & Toerisme Flevoland, de Cultuurnota 2025-2028, Economische Programma 2023 – 2028, Economische Visie 2030, programma Erfgoed van de Toekomst, de Sportnota Samen werken aan een Sportief Flevoland en de activiteiten op gebied van Vitale Samenleving, Zorg & Gezondheid.
- De sociale agenda zal zowel bij de Strategisch Agenda Flevoland als bij de te ontwikkelen Omgevingsvisie worden betrokken;
- Het concept van brede welvaart zal als rode draad dienen binnen de sociale agenda;
- Als handvatten voor de agenda gebruiken we de Monitor Brede Welvaart in Flevoland, het rapport 'Waardevol regeren: sturen op brede welvaart' (Raad van de Leefomgeving en Infrastructuur, 2024) en het rapport 'Elke regio telt!' (RLI, ROB & RVS, 2023).

4. Beoogd effect van het proces/beleid

In het coalitieakkoord 2023 - 2027 is expliciet opgenomen dat de provincie zich inzet voor een vitale samenleving. Flevoland staat de komende jaren voor een grote woningbouw opgave, waarbij het aantal woningen en inwoners sterk zal toenemen. In de woondeals met het Rijk heeft de provincie afgesproken om ca. 40.000 woningen te bouwen tot en met 2030, met daarnaast ruimte voor 80.000 woningen in de periode 2030 - 2050, een groei van meer dan 50% (huidige woningvoorraad 188.000 woningen). Dat betekent een doorgroei van de huidige circa 450.000 inwoners naar een geschat aantal van 650.000 inwoners in 2050. Geen enkele andere provincie komt in de buurt van zo'n sterke relatieve groei¹. Dat maakt het juist in Flevoland van essentieel belang om te kijken wat er naast de bouw van woningen verder in onze provincie moet gebeuren om de kwaliteit van leven te behouden en te verbeteren.

Momenteel zijn Flevolandse veelal aangewezen op buurgemeenten buiten Flevoland, in het bijzonder voor werk, zorg, hoger onderwijs en culturaanbod. De relatief grote groei van de provincie zorgt niet enkel voor uitdagingen, maar biedt ook kansen voor nieuwe impulsen aan voorzieningen. Mensen die in Flevoland (komen) wonen, moeten hier kunnen werken, naar school gaan, sporten, recreëren en uitgaan. We moeten ervoor zorgen dat het aantal voorzieningen en faciliteiten in balans blijft met de woningbouwopgave. Voor ons geldt hierbij het adagium: "We bouwen geen huizen, maar we bouwen een (vitale) samenleving". Of zoals het coalitieakkoord het kernachtig samenvat: "We gaan voor maximale bloei, niet maximale groei".

¹ Ter vergelijking: als Zuid-Holland 100.000 woningen bouwt, dan groeit de woningvoorraad in die provincie met 5%.

5. Plan van aanpak

a. Vitale samenleving en brede welvaart

In 2024 heeft het college toegezegd om met een visie op de vitale samenleving te komen. Deze visie zal als leidraad dienen voor de sociale agenda en beschrijft onze ambities naar wat voor samenleving het college streeft. Tezelfdertijd hebben wij altijd aangegeven dat het concept van brede welvaart als rode draad wordt gezien in de te ontwikkelen agenda. De vitale samenleving is hierbij de stip op de horizon en brede welvaart zal dienen als denkkader en middel om te komen tot die vitale samenleving. Via monitoring maken we inzichtelijk of de provincie bij haar sterke groei op diverse aspecten in balans blijft, met andere woorden of onder meer de werkgelegenheid en het voorzieningenniveau gelijke tred kan houden met de groei van het aantal inwoners.

Onze visie op de Vitale Samenleving

Flevoland is een provincie waar het fijn wonen, werken en recreëren is, in een gezonde, veilige en evenwichtige leefomgeving die zowel mens als natuur respecteert. De nabijheid en toegankelijkheid van voorzieningen is onlosmakelijk verbonden aan deze leefomgeving. Voorzieningen zoals onderwijs, zorg en cultuur zijn toegankelijk en vormen een belangrijk fundament onder een sterke samenleving. Naast goed bereikbare voorzieningen is ook werk essentieel. Werk is niet alleen van financieel-economisch belang voor onze inwoners, maar draagt ook bij aan een betekenisvol leven en het actief deelnemen aan de samenleving.

De Flevolandse samenleving is veerkrachtig, sociaal verbonden en gericht op samenleven. Gemeenschapszin, betrokkenheid en ruimte voor zingeving maken dat iedereen zich gezien voelt en kan bijdragen. Om sociale cohesie en welzijn te versterken, zetten we in op onder andere recreatie, cultuur en sport om ontmoeting en verbondenheid te faciliteren. Belangrijk is dat iedereen in Flevoland zichzelf kan zijn. Iedereen telt mee en kan meedoen in de samenleving. We hebben oog voor de veranderende demografische ontwikkelingen en spelen actief in op de behoeften van de groeiende en vergrijzende bevolking. We stimuleren zelfontplooiing, zodat iedereen zijn of haar talenten kan inzetten en blijven groeien – in elke levensfase. De samenleving staat als eerste aan de lat om naar elkaar om te zien en we helpen waar nodig om dat mogelijk te maken. Daar waar onze inwoners niet meer mee kunnen doen, dient de overheid als vangnet voor kwetsbare groepen. Zo bouwen we een aan vitale samenleving met en voor onze huidige en toekomstige inwoners.

Brede Welvaart als rode draad

De groei van het aantal woningen is onlosmakelijk verbonden met een minstens evenredige uitbreiding van voorzieningen, voorzieningen in de breedst mogelijke definitie van het woord. Hierbij speelt één term een prominente rol, brede welvaart. Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven in het hier en nu, en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van mensen elders in de wereld (definitie CBS). Brede welvaart kijkt naar alles wat mensen als waardevol beschouwen, zoals wonen, natuur en cultuur. Brede welvaart heeft een holistische benadering en houdt dus rekening met alle aspecten die raken aan de kwaliteit van het leven. Daarbij wordt rekening gehouden met het hier en nu, de toekomstige generaties en de effecten op andere regio's. Brede welvaart is niet een doel op zichzelf, maar moet juist inzicht geven op hoe keuzes van vandaag impact hebben op morgen. De monitor brede welvaart in Flevoland is een middel dat inzicht geeft in de kwaliteit van leven met een breder perspectief dan alleen economische factoren. Wij zijn van mening dat sturen op brede welvaart ons moet leiden tot die vitale samenleving die wij voor ogen hebben.

Vier thema's in de Sociale Agenda

De sociale agenda zal een overkoepelend en integraal beeld weergeven over wat de provincie doet en welke rol zij heeft op gebied van vitale samenleving en brede welvaart. Hierbij zal de monitor Brede Welvaart een belangrijke rol vervullen, om inzicht te geven in de toestand van de provincie, gemeenten en hun inwoners. Binnen de sociale agenda staan de volgende thema's centraal:

- Gezondheid en welzijn
- Sociale cohesie
- Fijne leefomgeving
- Inclusie en participatie

b. Tijdspad en planning

Gedurende het proces dat zal leiden tot vaststelling van de startnotitie, zullen we uiteraard parallel daaraan verder gaan met het vormen van de uiteindelijke sociale agenda. Ons voornemen is dan ook om in mei 2026 de definitieve sociale agenda aan Provinciale Staten aan te bieden, zodat deze tijdig betrokken kan worden bij de Perspectiefnota 2027 – 2030.

Behandeling startnotitie en sociale agenda in Provinciale Staten

Fase	PS ronde	Datum
Informereren: presentatie definitieve startnotitie	Beeldvormend	26 november 2025
Bespreken: startnotitie	Oordeelsvormend	03 december 2025
Vaststellen: startnotitie	Besluitvormend	17 december 2025
Informereren: input ontwerp kader Sociale Agenda	Beeldvormend	April/mei 2026
Bespreken: ontwerp kader Sociale Agenda	Oordeelsvormend	April/mei 2026
Vaststellen: Sociale Agenda	Besluitvormend	April/mei 2026
Uitvoeringsagenda en voortgangsrapportage	Provinciale Staten	Perspectiefnota 2027-2030
Uitvoeringsagenda en voortgangsrapportage	Provinciale Staten	Perspectiefnota 2028-2031
Uitvoeringsagenda en voortgangsrapportage	Provinciale Staten	Perspectiefnota 2029-2032

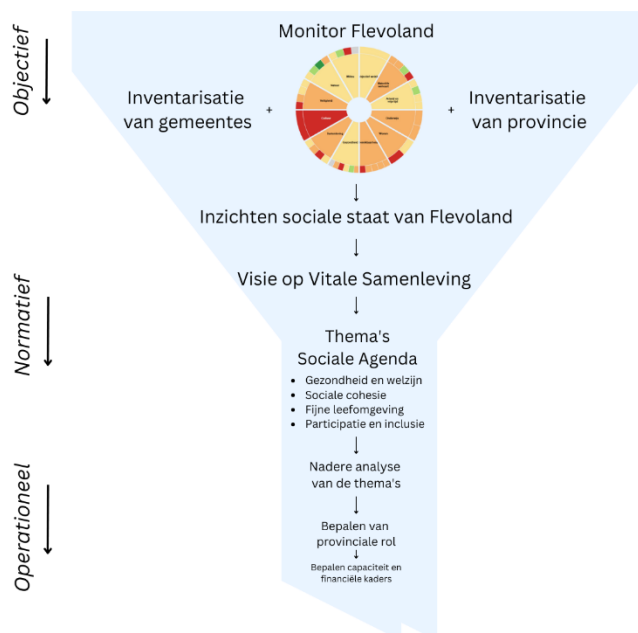
Mogelijk organiseren wij nog een beeldvormende sessie in de maand januari of februari om input op te halen bij uw Staten.

c. Te betrekken partijen en verzamelen van input

Om te komen tot een sociale agenda hebben we kennis, ervaring en data nodig. Voor en tijdens het schrijven van de startnotitie zijn we al begonnen met het verzamelen van zoveel mogelijk input en dat zullen we blijven doen voor de sociale agenda. Om tot de benodigde informatie te komen voor de sociale agenda hebben we ieder geval en gaan we (nog) doen:

Actie	Wie	Planning
Interviews met betrokken partners	Gemeenten in Flevoland; Uitvoeringsorganisaties, zoals Flever, Visit Flevoland en GGD Flevoland; Werkplaats Brede Welvaart Tilburg;	Februari 2025 - december 2025
Analyse van de (beleids)ontwikkelingen en trends bij partners en overige rijksorganen	Maatschappelijke agenda's gemeenten; Sociale agenda's van andere provincies; Raad van de Leefomgeving en infrastructuur.	Januari 2025 – december 2025
Inventarisatie provinciaal beleid	Collega's van diverse expertiseteams binnen de provincie.	April 2025 – december 2025
Burgerparticipatie Ronde Tafelgesprekken	Inwoners van de provincie Flevoland	Zomer 2025 - december 2025

Het proces om naar een sociale agenda te komen is in onderstaand figuur schematisch weergegeven. De eerste stap is het ophalen van zoveel mogelijk informatie en input bij o.a. andere overheden en data (objectief). Deze informatie leidt tot inzichten in de (sociale) staat van Flevoland. De volgende fase is de normatieve, waarbij de visie als meetlat dient voor de opgaven waarvoor de provincie staat. Voor nu zien wij vier thema's die aansluiten bij enerzijds de visie die wij hebben geformuleerd en anderzijds aansluit bij de opgehaalde input: gezondheid en welzijn, sociale cohesie, een prettige leefomgeving en participatie en inclusie. De laatste fase is de operationalisatie, waarbij we op basis van een nadere analyse op de data in combinatie met kaders, zoals de capaciteit, financiën en provinciale rol komen tot een uiteindelijke sociale agenda en activiteiten.

Figuur 1. Schematische weergave proces tot een sociale agenda.

d. Participatie

Uit onze inventarisatie bij gemeenten en andere provincies komt naar voren dat participatie een belangrijk onderwerp is. Als we denken en spreken over een vitale samenleving, dan spreekt het voor zich dat we in gesprek gaan met de samenleving. Om tot een verdere concretisering van de sociale agenda te komen, gaan we ieder geval (opnieuw) in gesprek met de gemeenten en diverse maatschappelijke stakeholders, zoals GGD Flevoland, Windesheim en Flevomeer bibliotheken.

Parallel daaraan zullen we beginnen met het betrekken van onze inwoners. Tegelijkertijd moeten we goed in het oog houden dat gemeenten als eerste overheid voor de inwoners – vaak tot op buurtniveau – veel met de inwoners spreken. We moeten geen dingen dubbel doen, maar kunnen wel van elkaars kennis gebruik maken en krachten bundelen. Zo hebben we in Flevoland al een Jongerenraad die we in aanvulling op onze inwonerspeiling gericht vragen kunnen voorleggen. Ook hebben we een Platform Denk Mee Flevoland en hebben we onze provinciale uitvoeringsorganisaties, zoals Flever en Sportservice Flevoland. Deze staan vaak nauwer in contact met de inwoners en zijn ingebed in het netwerk.

Een aandachtspunt in veel participatietrajecten is: het lukt relatief goed om in contact te komen met de welbespraakte deel van onze bevolking, maar het is veel moeilijker om in contact te komen met allerlei kwetsbare groepen. Dat vereist een specifieke aanpak die we in de loop van 2025 verder zullen concretiseren.

e. (Door)ontwikkeling Monitor Brede Welvaart

De monitor die wij hebben ontwikkeld is een instrument dat inzicht geeft in de toestand van de provincie, gemeenten en hun inwoners. Op basis van de Regionale Monitor van het CBS heeft de provincie Flevoland in juni 2024 een eerste versie van de Monitor Brede Welvaart in Flevoland gepubliceerd, deze is op 27 november 2024 in de Statencommissie EMS behandeld. Deze eerste versie van de monitor gaf een eerste beeld van de brede welvaart in Flevoland in vergelijking met andere provincies.

Naar aanleiding van input uit de expertiseteams in onze provinciale organisatie, zijn er thema's en indicatoren toegevoegd en gewijzigd. Hierdoor zal de nieuwste versie van de monitor uit twaalf thema's bestaan. Daarnaast was er behoefte om meer diepgaand inzicht te krijgen in de ervaringen van inwoners. In samenwerking met Het PON & Telos heeft de provincie een eerste inwonerspeiling ervaren brede welvaart in Flevoland uitgezet. De vernieuwde monitor en de resultaten van de inwonerspeiling zijn in de zomer van 2025 gepubliceerd op www.feitelijkflevoland.nl.

a. Toelichting op de kaders**a. Provinciaal kader**

In ons Coalitieakkoord 'Toekomst voor het nieuwe land' staat dat wij op het gebied van Vitale Samenleving (en daarmee in de sociale agenda) alleen taken op ons nemen zolang dat iets toevoegt aan wat de gemeenten doen. Als midden-bestuur zijn we voor inwoners en instellingen niet de eerste overheid. Wij richten ons primair op de specifieke taken en opgaven die we hebben gekregen van het Rijk (de zogenaamde medebewindstaken). Daarnaast heeft de provincie autonome taken waarover zij zelfstandig kan beslissen omdat zij die van provinciaal belang acht. In het kader van de invulling van deze autonome taken overziet provincie regionale ontwikkelingen en knelpunten/opgaven die vaak niet stoppen bij gemeentegrenzen. Hierbij ziet de provincie voor zichzelf de volgende rollen:

- Als verbinder die partijen samenbrengt;
- Als aanjager en ondersteuner van relevante ontwikkelingen;
- Als deler van kennis en data met partners.

b. Wettelijk kader

Thema's als gezondheidzorg en sociale cohesie vallen niet onder de kerntaken van de provincie. Het beginsel van 'open huishouding' geeft ons de bevoegdheid om zelf taken op te pakken die we belangrijk vinden (artikel 124, eerste lid van de Grondwet, de zogenaamde autonome taken). Zoals staat opgenomen in ons coalitieakkoord, nemen we geen taken van andere overheden over, maar kijken wel waar we van toegevoegde waarde kunnen zijn. Dit sluit aan bij de rollen die we voor ons zelf zien. We zien dat ook de meeste andere provincies in aanvulling op de kerntaken een sociale agenda hebben opgesteld en op basis daarvan activiteiten uitvoeren of ondersteunen.

c. Financieel kader

Mede doordat de startnotitie is ontstaan vanuit een initiatiefvoorstel, is er vanuit het coalitieakkoord geen financieel kader meegegeven. We beginnen echter niet op nul, want zoals eerder is geschetst, gebeurt er al veel op gebied van vitale samenleving en aantrekkelijk Flevoland. Voor 2025 is er circa 12,5 miljoen euro begroot voor programma 4 uit de programmabegroting, dit is inclusief structurele bedragen die naar bijvoorbeeld Flever en Visit Flevoland gaan.

Momenteel staan we nog aan de start van de Sociale Agenda Flevoland en kunnen nog niet vooruitlopen op de te agenderen activiteiten. Op basis van ervaringen met een Sociale Agenda bij andere vergelijkbare provincies kan indicatief rekening worden gehouden met een bedrag van ca. 250.000 euro per jaar voor de uitvoering. De agenda wordt op basis van voortschrijdend inzicht desgewenst jaarlijks bij de perspectiefnota bijgesteld. Binnen de bestaande begroting zijn momenteel nog middelen beschikbaar vanuit het amendement 'Investeren in de Flevolands woningbouwopgave' (2023, € 500.000 totaal amendement) en het amendement 'Van een Leefbaar Platteland naar een Vitale Samenleving' (2024, € 750.000 totaal amendement).

b. Additionele informatie

n.v.t.

c. Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Initiatiefvoorstel 'Implementatie sociale agenda' – ChristenUnie, SP, PvdD, 50PLUS, FvD, CDA, D66, PVV, BBB, JA21, SLF, SGP, PvdA, Groen-Links	3363315	Ja